

Poročilo o kupljenem domu

podlažnik tov. Kobal. Iz njega je razvidno, da je prepis zemljišne knjige izveden. Za druga ni plačala nikakih prepisnih taks, ki bi znašale sicer okrog 100.000 Din, dočim bi jih morali plačati, ako bi bili ostali »društvo«. Korist zadruge je torej očitna. Kupnina je poravnana. Dom smo obremenili za 400.000 dinarjev, ki jih bomo odplačevali z dohodki v domu. Na učitelstvu je, da to čimprej izvršimo! Za adaptacije in opremo razpolagamo še s kapitalom okrog 250.000 Din. Adaptacije smo porazdelili v več etap. V prvi se bodo izvršile le neobhodno potrebne. Vse se bodo izvršile po dobro premišljenem načrtu. Za adaptacije v I. etapi so načrti že vloženi. V kratkem bo komisiji oglel. Nato sledijo potrebna dela. Kljub težavam, ki nas še čakajo, sem trdno uverjen, da bomo z energijo in dobro voljo premagali vse ovire ter jeseni nudili učitelstvu za njihove otroke pravo namdestilo za dom.

Sklepi:

1. Adaptacijska dela naj se javno razpišejo.

Splošne vesti

— Pedagoška biblioteka Jugoslovenskog učiteljskog udruženja. Ze v prejšnji številki »Učiteljskega tovariša« smo omenili, da je začel izdajati izvršni odbor JUU v Beogradu Pedagoško biblioteko JUU. V prvem zvezku je priobčen »Učni načrt za narodne šole v Jugoslaviji«, ki ga je sestavil tov. Vranc Ernest iz Studencev pri Mariboru. — Cena knjžici je Din 3,50 in se razpošilja le proti predplačilu zneska po poštnočekovnem računu št. 53.081 na naslov: Jugoslovensko učiteljsko udruženje Beograd, Kralja Milutina 66.

— Zahvala. Vsem tovarišem, ki mi pošiljajo letak katerega omenjam na drugem mestu, se toplo zahvaljujem na zaupanju, ki ga izkazujejo s tem meni in stvari. Iz tega tudi vidim zdravo jedro učitelstva, da sta stanovska zavest in čut resnice vedno jačja od neresnice in intrige. V Ljubljani, 1. maja 1935. — Ivan Dimnik.

— Učitelji kandidati v ostalih banovinah. Na listi predsednika vlade kandidirajo še naslednji učitelji: V zetski banovini: Nikola Jovanović, upokojeni učitelj iz Medurečja; Saliko Drljević, učitelj iz Bilječa; Todor Mihajlović, upokojeni učitelj iz Kosovske Mitrovice; Vučić Labudović, upokojeni učitelj iz Drenovca. V dunavski banovini: Milorad Stanković, učitelj iz Darosave. V savski banovini: Ivan Ciperšak, učitelj iz Ogljaje; Ilija Krković, učitelj iz Čelčica. V vardarski banovini: Živko Popović, šolski nadzornik iz Gnjlana; Radičević, učitelj iz Valandova. V moravski banovini: Borivoje Antić, učitelj iz Salaša; Sofronije Stanković, učitelj iz Salaša; Đorđe Zikić, učitelj iz Vratarnice; Dragomir Milanović, učitelj iz Sirče; Aleksandar Stanković, učitelj iz Babušnice; Velimir Marinković, učitelj iz Gorčinaca; Bora Živanović, upokojeni učitelj iz Pokrine; Čeda Milošević, upokojeni učitelj iz Pirota. V drinski banovini: Radomir Cvijović, upokojeni šolski nadzornik iz Čačka; Svetozar Leposavić, upokojeni učitelj iz Mrčajevca. V primorski in vrbski banovini ne kandidira niti eden učitelj. Iz navedenih imen se razvidi politični vpliv učitelstva.

— Poročila se je tov. Zdenka Schillerjeva iz Semiča z g. L. Rothom. Čestitamo!

— Obrtno nad. šole in počit. tečaj. Ne bo več dolgo, pa bo zopet šolsko leto za nami. Učilnice se bodo za dva meseca za-

2. Arh. Schellu in advokatu dr. Celestinu Jelencu naj se izreče pismena zahvala za njihov trud v korist doma.

3. Občni zbor izreče posebno zahvalo tovarišu Jos. Kobalu za ves njegov poseben trud, ki ga ima z domom.

Pri slučajnostih

so se sprejeli nastopni sklepi:

1. V »Učiteljskem tovarišu« naj se stavi termin, do kdaj se sprejemajo v dom učiteljski otroci. Po tem terminu naj se inserira v dnevnem časopisu.

2. Z adaptacijskimi deli naj se pohiti, da bodo starši lahko videli že ob velikih počitnicah, kje bodo stanovali njihovi otroci.

3. Ministrstvu prosvete naj se ponudijo v nakup zemljišni in igrice.

4. Banska uprava naj se zaprosi, da da dijaške knjižice v zalogo Učit. domu.

5. Učiteljski dom naj prevzame tudi založbo novih čitank.

prle, učitelji pa odromali na potreben oddih. Eni domov, drugi na planino, pa v kolonije, mnogi pa bodo porabili počitniški čas, da si pridobijo novega znanja za uspešnejše delo v prihodnjem šolskem letu. Kmalu bomo čitali o različnih dvo-, tro- in tudi štiritedenskih tečajih. Eni bodo krenili v tega, drugi v drugega, večina nas pa, ki smo lani obiskovali I. del. ris. tečaj za obrt. nad. šole, bomo šli pa v II. delnega. Vsak, ki poučuje na obrt. nad. šoli pač ve, da mu je nemogoče uspešno delovati, če ni obiskoval teh tečajev. In da je str. risanje med najvažnejšimi predmeti, je pač jasno. — Letos se bo II. del. ris. tečaj vršil najbrže dva meseca. Je to najnapornejši tečaj in povsem umestno bi bilo, da bi se skrajšal vsaj na 6 tednov. Tako bi imeli tečajniki vsaj 14 dni še oddiha. Vem, kako je bilo lansko leto in zato vem, da je to želja prav vseh. Sicer bi se znalo zopet zgoditi, da bo moral eden ali drugi po končanem tečaju zaprositi za dopust — v septembru. Pa saj tudi ni mogoče zdržati po 10 mesečnem šolskem delu še dva meseca risanja in predavanja. Tečajnikom daje kralj. b. uprava tudi podpore. Mnogo tečajnikov stanuje v počitnicah pri starših ali sorodnikih in prejema ravno toliko podpore, kot oni, ki se je pripeljal mogoče iz Prekmurja ter plačuje v Ljubljani hrano in stanovanje. Tako porabi Din 1500.— najmanj, a onim drugim ostaja celo od podpore. Vendar bi bilo edino pravilno, da se da onemu, ki je prišel od daleč in mora vse plačati, več podpore, kot onemu, ki nima teh izdatkov. Tako je dajala podpore tudi sekcija JUU v Ljubljani ko je vodila v l. 1933. zadr.-knjižov. tečaj. Najmanj ¼ nas pride, ki nimamo v Ljubljani ali bližnji okolici staršev ali sorodnikov, da bi pri njih stanovali ali se z vlakom vozili — in naše upravičene zahteve naj se upoštevajo.

Š. Ljubo.

— Šolske hranilnice so na Češkem in v severnih državah zelo razširjene. V dravski banovini poznam le eno v P. (najbrž jih je več). Delovala je skromno že pred vojno, samo z vinarji; po vojni je zelo napredovala in je imela l. 1930. — 78 vlagateljev s skupno vlogo Din 2400.— V krizi je nekoliko nazadovala in izkazuje konec l. 1934. — Din 1080 vlog. — Urađujejo otroci najvišjega razreda sami in sicer navadno ob ponedeljkih. Spisujejo blagajniški dnevnik, vpisujejo v glavno knjigo dvige in vloge in dajejo potrdila. Ko-

nec uradovanja seštejejo prejemke in izdatke ter ugotovijo stanje gotovine. Šolski upravitelj P. priznan in vnet zadrugar samo nadzoruje. Odvišek gotovine nalagajo v krajevno posojilnico. Tu so šli otroci še dalje, kakor je splošen namen šol. hranilnic, obrestovali so sami vloge, nekoč dali posojilo na dolžno pismo in poroke, itd. Vsekakor poučno in zanimivo. Glavni namen je vzgajati k varčnosti in vzbujati zadržujočo misel, kar smatrajo strokovnjaki kot najzanesljivejše sredstvo proti krizi. — Učiteljska tiskarna vabi k prednaročbi potrebnih tiskovin, da bo imela vsaka šola vsaj vzorce. (Cena Din 24.—).

— Spominski dnevi, priročna knjiga. Izdal jo bo v kratkem Učiteljski dom v Ljubljani. Zbranega ima že mnogo gradiva. Prepričan pa je, da hrani p. n. učitelstvo v svojem arhivu še marsikaj originalnega, dobrega, primerne, uporabnega in še nepriobčenega. Zato prosimo, da pošlje Učit. domu gradivo do 15. maja t. l. Priobčeno bomo honorirali. Snov je lahko obdelana v obliki pesmic, razprav, prizorčkov in se nanaša na vse spominske dneve med šolskim letom.

— Naznanilo in poziv. Načelstvo Učit. doma v Ljubljani obvešča učitelje-starše, ki študirajo svoje otroke v Ljubljani, da bo s 1. septembrom 1935. otvorilo v svojem domu penzionat. Vanj bo sprejemalo dijaške in dijakinje. Uprava bo skrbela za strogo nadzorstvo in pomoč pri učenju. Cene zmernne. Načelstvo vabi ponovno vse one učitelje-starše, ki se niso priglasili svojih otrok, da to store do 31. maja t. l. Po tem terminu bo načelstvo inseriralo sprejem gojencev in dnevnikov. Podrobna pojasnila daje načelstvo Učit. doma v Ljubljani, Francišanska ulica 6.

— Tovariši — mariborski maturanti iz l. 1910. Letos obhajamo 25 letnico, odkar smo ostavili naše učiteljske v Mariboru. Kje — kdaj in kako naj budimo naše lepe, skupne spomine na lepe dijaške in sedanje težje službene dni? Morda ob času mariborskega tedna, ki bo od 3. do 10. avgusta t. l.? Prosim, sporočite mi svoja mnenja! Tovariške pozdrave! Vauda Mirko — Šmarjeta ob Pesnici.

— Tovarišicam in tovarišem murskoboškega sreza! Prejeli ste položnice z označenimi zneski do konca šol. leta. Prosim, da čimprej nakažete članarino, kajti sklep februarskega zborovanja se bo izvajal.

Blagajnik.

RAZPIS

za sprejem v prvi letnik višje pedagoške šole v Zagrebu za leto 1935/36.

Po čl. 6. in 7. uredbi o višji pedagoški šoli, 3. odstavka § 87. uradniškega zakona in v smislu odloka g. ministra prosvete od 8. fe-

Lepo boste oblečeni

ako si nabavite tkanine za plašče, kostume ali obleke pri tvrdki

A. ŽLENDER
LJUBLJANA — MESTNI TRG 22

Tvrdka ima ogromno izbiro različnega manufakturnega blaga, res dobrih kvalitet, okusnih vzorcev in barv in skrajno solidnih cen.

Učitelstvu popust! — Vzorci na zahtevo!

bruarja 1935. P. br. 1.791 bo sprejetih za šolsko leto 1935/36. v prvi letnik tega zavoda 50 rednih slušateljev — učiteljev in učiteljic narodnih šol. Slušatelji imajo v času obiskovanja tega zavoda pravico na popolno redne učiteljske prejemke.

Prošnje za sprejem morejo vlagati do 15. junija 1935. učitelji in učiteljice, ki so v aktivni državni službi.

Prošiti istočasno za sprejem v Zagreško in beograjsko višjo pedagoško šolo ni dovoljeno.

Prošnje je treba poslati rektoratu tega zavoda in priložiti naslednje priloge:

1. Izpričevalo o učiteljskem zrelostnem izpitu.

2. Izpričevalo o praktičnem izpitu z najmanje prav dobrim uspehom.

3. Potrdilo o službenih letih in službeni oceni v tem času. — Prošiti morejo le oni, ki so bili zaposleni najmanj tri leta na osnovni ali meščanski šoli in so prejeli v času svojega službovanja najmanj trikrat odlično oceno. Zadnja ocena za letošnje šolsko leto naj se pošlje naknadno, ako se ne more priložiti že k prošnji.

4. Krstni list ali po zakonu predpisano potrdilo o dnevu in kraju rojstva. Kandidat ne sme biti starejši od 38 let.

5. Zdravniško izpričevalo.

6. Kratak opis življenja v katerem naj se označi kje in koliko časa je prosilec služboval kot učitelj (-ica), ali je oženjen ali ne (omogućena ali ne), ali ima otroke.

Prošnje kandidatov, ki ne priložijo vseh navedenih dokumentov se ne bodo upoštevale. Slušatelji (-ice) višje pedagoške šole ne smejo biti istočasno vpisani za slušatelje na univerzi.

Vsak kandidat navede v svoji prošnji grupo v katero se želi vpisati.

Grupe so naslednje:

1. Narodni jezik s književnostjo, zgodovina in zemljepis.

2. Tuj jezik (francoščina ali nemščina) in narodni jezik s književnostjo.

3. Prirodopis (zoologija, botanika in mineralogija s petrografijo) geografija in kemija.

4. Matematika (z geometrijskim in tehničnim risanjem) fizika in merkantilni predmeti. Trgovsko računovodstvo in knjigovodstvo s korespondenco.

5. Vse vrste risanja, opisna geometrija in matematika.

Na razpis se lahko javijo učitelji (-ice) iz vse Jugoslavije. Sprejeti kandidati bodo službenim potom obveščeni o sprejemu in o početku predavanja.

V Zagrebu, 4. aprila 1935.

Rektor:

Dr. S. Bosanac, s. r.

Osebne zadeve

—i Nove namestitve. 12. aprila je bilo imenovanih 19 učiteljev in učiteljic: Müller Anton v Zabrdi, srez Kranj. Rostaher Helena v Dev. Marja v Brezju, srez Maribor-desni breg. Poderžaj Justina v Zgor. Polskavo, srez Maribor-desni breg. Frančes Terezija v Tišini, srez Murska Sobota. Bertonec Julijana v Loko pri Zusmu, srez Šmarje. Arko Flora v Dobrovec, srez Maribor-desni breg. Vollmaier Marija v Vuzenico, srez Dravograd. Vegan Marija v Dol. Bistrico, srez Dol. Lendava. Štercin Cecilija v Zalog, srez Kamnik. Stariha Zorka v Kočevsko Reko, srez Kočevje. Seliškar Marija v Planino, srez Črnomelj. Mavec Angela v Čatež, srez Novo mesto. Dobaja Jožica v Vučju vas, srez Ljutomer. Nežić Olimpija v Trnje, srez Dol. Lendava. Weiksl Karolina v Rumeč, srez Ptuj. Pišec Ana v Sv. Jurij, srez Murska Sobota. Kobal Viljemina v Prečno, srez Novo mesto. Sošič Albina v

Naša pot po Bolgariji

Na uvodni strani smo omenili, da odpotuje naš učiteljski pevski zbor na koncertno turnejo v Bolgarijo, ki bo trajala od 14. do 19. maja. Z zborom potuje njegov predsednik Ivan Dimnik in dirigent Milan Pertot. Vodja zboru je Emil Adamič, vodja turneje pa Drago Šupančič. Da pa se bo naše učitelstvo pobliže seznanilo s kraji, ki jih bodo obiskali naši pevci in pa s potjo, po kateri bodo potovali, naj služi naslednji opis.

Prva postajica na bolgarski strani je Kalotina.

Kalotina. Takoj ob prehodu meje je na levi strani mala dolina, v kateri leži vasica Kalotina. Tod mimo je vodila še izza rimskih časov vojna pot v Konstantinopol. Po nji so krenili tudi križarji v Palestino.

Berende. Na desni za Kalotino je vas Berende s starinsko cerkvijo, v kateri so stare religiozne freske.

Dragoman. Obmejno mesto. Carinska revizija. Potni listi.

Slivnica. V vasi Aldomirovci blizu Slivnice je spomenik padlim.

Bojurište. Osem km od Sofije, na desni ob železniški progi je avionsko pristanišče, ki veže Bolgarijo z zapadno Evropo in orientom.

Sofija. V višini 550 m nad morjem ob vznožju Vitoše leži Sofija. Prvotno naselbino Trakijcev je l. 29. pred Kr. zavzel Licinus Grassus. V drugem stoletju je tu cesar Trajan naselil svoje vojaške veterane in grške trgovce ter naselbini dal ime Ulpia Serdica. Do Konstantina Velikega je imela Serdica privilegij kovanja lastnega denarja. Konstantin, rojen v Nišu (Naissus), je prestavil svojo rezidenco iz Serdice v Bizanc. L. 343. je bil v Serdici koncil, h katerem se je zbralo 170

škofov iz orient in okciđenta in ki so obsodili krivoverski nauk Arija. Sto let pozneje so Huni mesto do tal razdrli. Justinian I. (507—565) je na ruinah sezidal novo utrjeno mesto. Takrat je bila na najvišjem prostoru mesta sezidana bazilika sv. Sofije, ki je dala poznejšemu mestu tudi ime. L. 809. je bolgarski kan Krum mesto zopet uničil. V času prvega bolgarskega kraljevstva (836—1018) je novo mesto dobilo ime Sredec, ker je ležalo v sredini države. Po smrti zadnjega kralja Ivana Vladislava in propadu I. kraljevstva je mesto svoja vrata odprlo Bizantincom. Postalo je izhodišče njihovih vojnih pohodov proti Madjarom. Leta 1194. je bolgarski kralj Asen I. Sredec iztrgal iz bizantinskih rok in mesto se je materialno in kulturno visoko dvignilo. Od leta 1329. se je imenovalo Sofija. Leta 1329. je poskušala turška armada Sofijo s silo zavzeti, toda mesto s 27 vrati, 1700 stolpi in 70.000 streljanci se je upiralo štiri leta ter je padlo v turške roke le po izdajstvu sofijskega vojvode Janka. Turško gospodstvo je trajalo 430 let. Mesto je propadalo in njegovo prebivalstvo je v l. 1837. štelo komaj 20.000 duš. Šele l. 1825. počenja bolgarska renesansa. Takrat je bila ustanovljena prva javna šola. 23. decembra 1877. l. pa je napočil tudi za Sofijo osvobodilni dan. Ruski general Rauch je s svojimi četami slovesno vkorakal v Sofijo.

Sofija je največje in najlepše mesto Bolgarije. Danes šteje okoli 320.000 prebivalcev.

Po široki aveniji Marija Luiza pridemo v sredino mesta. Čez ozko, največkrat brezvodno rečico Vladajsko je zgrajen most z levimi figurami in takoj smo v sredini prometa. Konec široke ulice tvori po znanem atentatu l. 1925. na novo pozidana cerkev Svete Nedelje. Za njo v daljavi je piramida Vitoše. Proti centru mesta je na desni mestna tržnica, za njo okrogla sinagoga španskih Izraelitov. Nasproti tržišča so nasadi. Tam je bilo nekdanje rimsko kopališče. Ob

koncu nasadov je široko, rdeče poslopje: mestna kopel. Alkalična mineralna voda ima 47° C. Na voglu Marije Luize in Trgovske ulice je dobro ohranjena mošeja Banja Baši z lepim minaretom. Od cerkve Sv. Nedelje vozijo tramvaji v vse smeri mesta. V bližini trga, proti severu so ostanki drugega rimskega kopališča, ki je bilo pozneje izpremenjeno v krščansko cerkev sv. Gregorija in še kasneje v turško mošejo. V nji so zanimive freske iz 14. in 15. stoletja. Po bulvaru Dondukova in po Trgovski ulici pridemo na trg Aleksandra I., na katerem se nahaja carska rezidenca, stari, a na novo razširjeni in prezidani turški konak. Južno od konaka je mestni vrt, na katerega vzhodni strani je krasno in najmoderneje urejeno mestno gledališče. Zapadno od mestnega vrta je v starem, rdečem turškem poslopiju »Bužuk Djami«, zelo zanimivi arheološki muzej. Na vzhodnem koncu konaka pričinja ulica Carja Osvoboditelja. V stranskem poslopiju rezidence se nahaja najbogatejši prirodnoznanstveni muzej balkanskega polotoka. Ob strani muzeja, ločena s kratko ulico, stoji prelepa mala ruska cerkev, ena najlepših sofijskih stavb. Nekoliko dalje po ulici proti vzhodu je Oficirski dom, kjer se vrše običajni koncerti, plesi itd. Od tam dalje pridemo na trg Carja Osvoboditelja. V sredini vis-a-vis Sobražju je impozantni spomenik Aleksandra II., bolgarskega osvoboditelja, umetnino je izvršil italijanski kipar Zocchi. Za spomenikom je etnografski muzej. Tam je tudi slavni top iz črnežvega debela, s katerim so navdušeni in naivni bolgarski revolucionarji leta 1876. upali armadam Ottomanske države prizadejati mnogo škode. Od trga Carja Osvoboditelja pridemo po prospektu Aleksandra Nevskega k palači zunanjega ministrstva in k Akademiji znanosti. Sredi trga stoji monumentalna cerkev Sv. Aleksandra Nevskega, delo ruskega arhitekta Pomeranceva. Zapadno od nje stoji

starinska cerkev Sv. Sofije iz 6.—7. stoletja. Za cerkvijo je pokopan bolgarski narodni pesnik Ivan Vazov, južno od nje pa je znamenita palača Sv. Sinoda v čistem bolgarskem slogu. Vzhodno ob trgu je državna tiskarna, južno od nje Akademija lepih umetnosti. Severno od državne tiskarne stoji spomenik narodnega heroja Vasilija Levskega, ki so ga Turki leta 1876. v Sofiji obesili. Vzhodno od Sobražja je palača univerzitetnega rektorata. Od tu pridemo na bulvar Ferdinanda, kjer je mavzolej prvega bolgarskega kneza, Aleksandra Battenberga. Nasproti je zoološki vrt. Na koncu bulvara Carja Osvoboditelja pridemo preko Orlovskega mosta v najlepši park Bolgarije »Princ Boris«. Severno od parka sta Vojna akademija in Vojno ministrstvo. —

Okolica Sofije. Kakih 9 km južno od Sofije ob vznožju Vitoše je vas Bojana, ki je z mestom zvezana s tramvajem in lepo cesto. V cerkvi sv. Pantelejmona je grob carice Eleonore. Krasen razgled na Sofijo. V cerkvi so znamenite freske iz 12. in 13. stoletja. Iz Bojane pelje pot do 30 m visokega vodopada na rebra Vitoše. Južnozapadno od Sofije je izletna točka Bankja, ki je najlepše kopališče Bolgarije. V sezoni vozijo iz Sofije in nazaj ves dan vlaki lokalne železnice. V neposredni bližini mesta so še kopališča: Gornja Banja (41° C), Ovčja kopel, Kniajevo, Pančarevo itd. Turistom nudi izlet na Vitošo (2286 m) mnogo užitka. Koče so sijajno oskrbovane.

Sofija — Plovdiv 156 km.

Važnejše postaje: Vakarel, Ihtiman, Kosteneč Banja, Sarambej, Tatar-Pazardžik. Na levi v smeri vožnje je Balkansko, na desni Rodopsko pogorje. Ob progi je nebroj mineralno-vodnih